

Foto: Marjan Artnak

Izvoz nepredelane hlodovine z nizko dodano vrednostjo je prevelik.

Lesnopredelovalna industrija

Še vedno gre preveč nepredelane hlodovine v izvoz

Za slovensko lesno-pohištveno industrijo bo tudi v prihodnje ključnega pomena izvozna usmerjenost. Večina slovenskih žag je premajhnih in tehnološko podhranjenih.

Darja Kocbek

K povečanju količine doma predelanega lesa bo pomembno prispevala spremenjena uredba o zelenem javnem naročanju, ki predpisuje vsaj 30-odstotni delež lesa v vseh javnih stavbah.

Pomanjkanje določenih lesnih polizdelkov na slovenskem trgu, predvsem konstrukcijskega lesa, spremembe količine in strukture poseka ter posledično motnje v oskrbi s hlodovino iz slovenskih gozdov so po oceni Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT) ključni izzivi lesno-pohištvene industrije. Poleg tega je po njihovem mnenju še vedno prevelik poudarek na rabi lesa kot energenta, izvoz nepredelane hlodovine z nizko dodano vrednostjo je prevelik. Iz podjetij sporočajo, da imajo težave tudi zaradi pomanjkanja kvalificiranih kadrov.

»Teh problemov se zavedamo in jim posvečamo pozornost pri oblikovanju podpornih ukrepov za hitrejši razvoj lesnopredelovalne industrije,« so nam pojasnili na MGRT. K povečanju količine doma predelanega lesa bo po njihovem prepričanju pomembno prispevala spremenjena uredba o zelenem javnem naročanju, ki predpisuje vsaj 30-odstotni delež lesa

v vseh javnih stavbah, v protihrupnih cestnih ograjah 55-odstotnega in v stavbnem pohištvu najmanj 80-odstotnega.

Letos pripravljajo razpise v okviru Načrta za okrevanje in odpornost. Na voljo bo 28 milijonov evrov nepovratnih sredstev za dvig zmogljivosti za industrijsko predelavo lesa. Iz novega večletnega finančnega okvira EU 2021-2027 pa bo predvidoma 39 milijonov evrov namenjenih spodbujanju razvoja novih produktov, spremembi poslovnih modelov po vzoru krožnega gospodarstva in digitalizacije ter dvigu kompetenc zaposlenih v panogi.

Lesno-pohištvena industrija je v letu 2021 ob upoštevanju epidemije po podatkih, ki so na voljo, poslovala dobro. Predvsem je bilo dobro povpraševanje, veliko težav pa je povzročalo pomanjkanje in velika rast cen polproizvodov. »Bolj nas skrbi, kako bo na pohištvenem delu, ki ga je rast minimalne plače

bolj prizadela in je že v letu 2020 poslovalo slabše kot lesarski del panoge,« pravi **Bernard Likar, sveto- vavec v Lesarskem grozdu in na Združenju lesne in pohištvene industrije GZS**. Eden glavnih izzivov lesno-pohištvene industrije v letošnjem letu pa je po njegovih besedah nadgraditi gospodarske poslovne modele z digitalno podporo v smeri krožnega gospodarstva.

V Marlesu načrtujejo povečanje proizvodnje in prodaje

Matej Vukmanič, direktor družbe Marles Hiše Maribor, kot enega glavnih izzivov izpostavlja zagotavljanje potrebnih surovin za proizvodnjo. Ob tem upa, da jih bo mogoče dobiti pod pogoji in cenah, ki so veljale v času oblikovanja ponudb in sklepanja pogodb. V zadnjem obdobju cene materialov, ki močno vplivajo na oblikovanje cen surovin, močno rastejo. »To je še posebej težavno na področju gradbeništva, saj se cene za proizvode praviloma oblikujejo leto ali več pred samo izvedbo storitev, zato je nujno tudi prilagajanje teh cen ob dejanski izvedbi gradbenih storitev,« nam je pojasnil Vukmanič.

Spodbudno pa je, da je to hkrati čas, ki ga lahko slovenska podjetja izkoristijo za prodor na tuje trge, saj lahko ponudijo visokokakovostne produkte in rešitve, ki jih ta trenutek na trgu primanjkuje in je

zanje, predvsem na evropskem trgu, veliko povpraševanje. »Slovenska podjetja imamo potrebna znanja, izkušnje in kakovost, da lahko trgu ponudimo, kar zahteva in izkoristimo potrebo po proizvodnji in dobavi visoko kakovostnih produktov,« pravi Matej Vukmanič. V Marles Hiše Maribor zaradi velikega povpraševanja po visokokakovostnih in energetske varčnih objektih iz lesa letos načrtujejo povečanje proizvodnje in tudi prodaje, zlasti na najzahtevnejših zahodnoevropskih trgih.

V Jelovici Hiše stavijo na izvoz

Tomaž Rogelj, namestnik direktorja podjetja Jelovica hiše, opozarja, da se problematika na področju cen in zagotavljanja repromaterialov vleče že od lanskega leta in za zdaj ne kaže, da bi se razmere začele umirjati. »Hkrati se zaradi covidnih ukrepov dnevno soočamo s stanji, ko del zaposlenih, čeprav so večinoma zdravi, ostaja v domači karanteni zaradi obolevnosti enega ali več družinskih članov. Ker v podjetju razpolagamo s precejšnjim obsegom naročil tudi za leto 2022, predstavljajo omenjeni dejavniki velikanski izziv pri vsakodnevnem upravljanju podjetja,« nam je povedal.

Ne glede na to je po njegovem mnenju za slovensko lesno-pohištveno industrijo tudi v prihodnje ključnega pomena izvozna usmerjenost. »V podjetju

Slovenska podjetja lahko trenutni čas izkoristijo za prodor na tuje trge, saj lahko ponudijo visokokakovostne produkte in rešitve, ki jih ta trenutek na trgu primanjkuje.

Večina slovenskih žag je po mnenju Boštjana Kralja iz Lumarja premajhnih in tehnološko podhranjenih. Tako že pri razrezu in sušenju lesa ne dosegamo takšne stroškovne učinkovitosti kot sosedje.

Jelovica Hiše, kjer že več kot 40 let približno 70 odstotkov svojih lesenih montažnih hiš in objektov prodamo na zahodnoevropske trge, bomo ta odstotek v naslednjih letih še dodatno okrepili. Predvsem zaradi večje osveščenosti tujine glede intenziviranja trajnostne gradnje,« nam je pojasnil Rogelj.

V Lumarju pravijo, da je cilj iz hloda dobiti pravo vrednost

Boštjan Kralj iz službe za marketing v podjetju Lumar razlaga, da je stanje lesnega gospodarstva že nekaj let na nezavidljivi ravni. »Na eni strani imamo ogromno visokokakovostne surovine in na drugi strani zelo kakovostna podjetja, ki se ukvarjajo z leseno gradnjo. Žal pa zaradi propada lesnopredelovalne industrije ob koncu prejšnjega tisočletja nimamo povezave med temi subjekti,« nam je pojasnil.

Eden od razlogov za težave je razrez lesa. Večina slovenskih žag je po Kraljevih besedah premajhnih in tehnološko podhranjenih. Tako že pri razrezu in sušenju lesa ne dosegamo takšne stroškovne učinkovitosti kot sosedje. Zaradi tega je ceneje hlood peljati na razrez v sosednjo Avstrijo in uvoziti sušeno desko, ki je cenejša od deske, predelane v Sloveniji.

Drugi del težave pa je povezan z nadaljnjo predelavo desk v polproizvode. Velika večina lesenih objektov, ki se danes v Sloveniji gradijo, je grajenih iz lesa, ki je bil ne le razrezan v Avstriji, pač pa so tam izvedli tudi naslednjo fazo predelave lesa – predvsem lepljenje. »Tovrstne predelave v Sloveniji praktično ni. Če bi recimo vso hloodovino, ki jo zdaj izvažamo, sami predelali v izdelke, kot je na primer lesena hiša, to pomeni pol milijarde evrov dodane vrednosti. Če to delimo s 50.000 evri dodane vrednosti na zaposlenega, je to 10.000 delovnih mest. Dobro oblikovani in tehnološko napredni izdelki, za katerimi stoji veliko znanja, ki ga konkurenca ne more takoj skopirati, so tisti, ki generirajo pravo dodano vrednost,« razlaga Boštjan Kralj.

Danes kubični meter hloodovine stane okrog 100 evrov, kubični meter desk 300 evrov, kubični meter dolžinsko lepljenega lesa 450 evrov, kubični meter tega lesa v končnem izdelku (hiši) pa 1.250 evrov. »Šele ko les vgradimo v hišo, dobimo končni izdelek v vrednosti od 250.000 do 500.000 evrov. To je torej končni cilj – iz hloda dobiti pravo vrednost,« pojasnjuje Kralj.

V Lumarju imajo žal še vedno občutek, da v Sloveniji s spodbujanjem lesnopredelovalne verige ne mislimo vedno povsem resno. Ustanavljajo se tako imenovani lesnopredelovalni centri, kjer naj bi država poskrbela za dokapitalizacijo do 49 odstotkov, a glede na razpisne pogoje so tovrstni razpisi prej pisani na kožo tujim green field investicijam kot pa slovenskim podjetjem.

Foto: Lumar

Dobro oblikovani in tehnološko napredni izdelki, za katerimi stoji veliko znanja, ki ga konkurenca ne more takoj skopirati, so tisti, ki generirajo pravo dodano vrednost.

Nova zgodba, ki je priložnost za celotno verigo

Zavedajo pa se tudi, razlaga Kralj, da se tovrstne strukturne spremembe ne morejo zgoditi čez noč. »Država namenja za razvoj te panoge vse več sredstev in verjamemo, da nam bo ob skupnem dialogu uspelo,« je optimističen. Ker v Lumarju verjamejo v slovenski les in znanje pri proizvodnji kakovostnih polproizvodov in proizvodov, so konec lanskega leta začeli lokalno zgodbo, za katero so prepričani, da pomeni priložnost za celotno slovensko lesnopredelovalno verigo.

»S strateško naložbo in povezovanjem z družbo iQwood omogočamo povezovanje celotne lesnopredelovalne industrije – od hloda do končnega izdelka. Celoten proces, od hloda do končnega izdelka oziroma hiše, bo namreč potekal doma,« pravi Boštjan Kralj. Letos načrtujejo, da bodo iz približno dva tisoč metrov slovenske hlodovine proizvedli okrog tisoč kubičnih metrov križno moznicenega konstrukcijskega lesa, v prihodnjem letu pa želijo to količino potrojiti, kar pomeni, da bi lahko zgradili od 50 do 100 objektov.

Podražitev osnovne surovine – lesa in pomanjkanje le-tega na trgu, delno tudi pomanjkanje ustreznega kadra, je med glavnimi letošnjimi izzivi izpostavila Saša Jazbec, ki je v podjetju Rihter odgovorna za trženje in prodajo.

Po podatkih Gozdarskega inštituta Slovenije smo v Sloveniji v letu 2020 proizvedli 880 tisoč kubičnih metrov žaganega lesa in furnirja iglavcev, kar predstavlja celotno izkoriščenost ocenjene razpoložljive količine hlodovine iglavcev, ki je bila v tem letu na trgu. Proizvodnja žaganega lesa in furnirja listavcev pa je v letu 2020 znašala 141.000 kubičnih metrov, kar pa predstavlja okrog 70-odstotno izkoriščenost ocenjene razpoložljive količine hlodovine listavcev na trgu v tem letu, so nam pojasnili na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP). gg

Foto: Lumar

Šele ko les vgradimo v hišo, dobimo končni izdelek v vrednosti od 250.000 do 500.000 evrov.

Proizvodnja žaganega lesa in furnirja listavcev je v letu 2020 znašala 141.000 kubičnih metrov oz. 70 odstotkov ocenjene razpoložljive količine.

Lesnopredelovalna industrija

Konstruktivski les bi moral biti osnovni gradnik

Za les se odločajo tisti, ki želijo bivati v naravnem in zdravem bivanjskem okolju, na tem področju imamo v Sloveniji dobre arhitekta in podjetja, kar dokazuje tudi slovenski paviljon na Expu v Dubaju.

Darja Kocbek

V okviru SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo v sodelovanju s Stanovanjskim skladom RS načrtujejo demonstracijski projekt za izgradnjo pametnih lesenih stanovanjskih blokov.

Lesena gradnja je čista, elegantna in zagotavlja domače in toplo okolje. Za les se odločajo investitorji, ki želijo bivati v naravnem in zdravem bivanjskem okolju. Na tem področju imamo v Sloveniji dobre arhitekta in podjetja, ki znajo izvesti najzahtevnejše projekte. To dokazuje tudi slovenski paviljon na Expu v Dubaju, nam je razloge v prid uporabe lesa v gradnji naštel dr. Miha Humar, profesor na Biotehniški fakulteti v Ljubljani in član strokovnega sveta SRIP PSiDL.

Eno od priložnosti za dvig rabe lesa v gradnji vidi pri energetske in potresni sanaciji obstoječega gradbenega fonda. »Slovensko podjetje je razvilo rešitev, s katero lahko na estetski način ojačimo tudi zgodovinsko zaščitene stavbe. Poleg tega predlagamo, da v Sloveniji vzpostavimo proizvodnjo lahkih ploščnih kompozitov, ki bi jih lahko uporabili za namene izolacije. Na ta način bi lahko uporabili manjvredne lesne vrste, okrepili kakovost bivanja, zmanjšali stroške ogrevanja in hlajenja in okrepili slovensko lesnopredelovalno industrijo,« nam je povedal profesor Humar.

Pri uporabi lesa za gradnjo stavb vidijo izjemno priložnost tudi v Lesarskem grozdu in na Združenju lesne in pohištvene industrije GZS. »To priložnost že sedaj dobro koristimo pri gradnji zasebnih stavb in tudi pri gradnji šol in vrtcev. Premalo pa se izkorišča

pri gradnji večnadstropnih stavb, na primer stanovanjskih blokov. Zato v okviru SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo v sodelovanju s Stanovanjskim skladom RS načrtujemo demonstracijski projekt za izgradnjo pametnih lesenih stanovanjskih blokov, s katerim bi izvedli strokovno podprt prehod gradnje pametnih lesenih stavb tudi na tem področju,« nam je razložil svetovalec Bernard Likar.

Uporaba lesa pri gradnji se bo le še večala

Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS razlagajo, da lesena gradnja postaja vse bolj sinonim za trajnostno gradnjo, zato se bo raba lesa pri gradnji z leti samo še večala. Zaradi velikih količin lesa, ki jih je mogoče vgraditi pri gradnji stavb in pri ustvarjanju lesenega ambiena, je takšen način uporabe lesa še posebej učinkovit za zmanjšanje emisij CO₂, saj tudi za več desetletij iz okolja ujamemo in skladiščimo velike količine CO₂. »Raziskave so pokazale, da les pozitivno deluje na zdravje in počutje ljudi, zmanjšuje stres in izboljšuje koncentracijo. Evropsko združenje gozdno-lesnega sektorja predvideva, da se bo delež konstrukcijskega lesa s sedanjih 10 odstotkov povečal na 30 odstotkov. Prepričani smo, da bo tudi uredba o zelenem javnem naročanju in njeno dosledno izvajanje prispevalo k povečanju rabe lesa pri gradnji in prenovi javnih stavb ter tako pozitivno vplivala na povečanje deleža doma predelanega lesa in posledično zmanjšanje izvoza nepredelane hlodovine, za kar si še posebej prizadevamo,« so povedali na ministrstvu.

Ob tem so spomnili, da imamo v Sloveniji že veliko primerov dobrih praks lesene gradnje. Izpostavili so gradnjo najvišje lesene stavbe v Sloveniji – Innorenew, ki bo zaključena v kratkem. V Bohinju je bil nedavno prenovljen hotel, ki vsebuje veliko lesa.

V Rihterju pravijo, da ima les vsekakor prednosti Saša Jazbec, ki je v podjetju Rihter odgovorna za trženje in prodajo, pravi, da ima les kot naravni material ter montažna lesena gradnja kot hitra gradnja s celostno storitvijo vsekakor določene prednosti na trgu. Na področju lesene gradnje in arhitekture se bo razvoj po njenem prepričanju še nadaljeval, saj je

Foto: Rihter

Arhitektura: Tria studio

Težnja po uporabi naravnih materialov je visoka tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni EU in na svetovni ravni.

težnja po uporabi naravnih materialov visoka tako na nacionalni ravni kot tudi na ravni EU in na svetovni ravni.

Javni objekti bi morali biti izključno ali pretežno iz lesa

Prehod v trajnostno gradnjo in zeleno poslovanje, ki upošteva podnebne spremembe, je velika priložnost za gradbeništvo, pravi **Boštjan Kralj** iz službe za marketing v podjetju Lumar. »Vemo, da stavbe porabijo več kot 40 odstotkov končne energije, približno toliko proizvedejo tudi CO₂ in seveda imajo dolgoročen vpliv na okolje in predvsem na tiste, ki v njih bivajo. Les v procesu rasti, se pravi skozi proces fotosinteze, skladišči CO₂ in je kot tak edini ogljično nevtralni gradbeni material. Istočasno pa je tudi obnovljiv gradbeni material. Ob upoštevanju umnega gospodarjenja z gozdom, je pravzaprav neskončen vir in tega bi se bilo potrebno zavedati,« nam je povedal Kralj.

Dokazano je, da les izboljšuje kakovost bivanja, počutje ljudi v stavbah in ima sicer druge blagodejne učinke. Pa ne samo za tiste, ki v takšnih objektih bivajo, ampak v celotni verigi. »Zato ni vprašanje ali z lesom graditi ali ne, bistveno je, kako čim bolj pospešeno razvijati tehnologije, da se bo v lesu gradilo še več,« pravi Kralj. Slovenija bi po vzoru Francije morala bolj smelo pristopiti k temu, da bi javne objekte gradili izključno ali pretežno iz lesa. Sicer imamo uredbo,

Foto: Lumar

Lumar BlackLine Individual (4): Stavbe porabijo več kot 40 odstotkov končne energije, približno toliko proizvedejo tudi CO₂ in imajo dolgoročen vpliv na okolje in tiste, ki v njih bivajo.

ki govori o 30 odstotkih volumenskega materiala na osnovi lesa, vendar je to po oceni Boštjana Kralja nesmisel. Konstrukcijski les bi namreč moral biti osnovni gradnik.

»Država poudarja, da je les njeno naravno bogastvo, svojih objektov pa ne gradi iz lesa. To pogrešamo. Sicer je v preteklih letih bil narejen določen napredek. Predvsem zaradi spodbud Eko sklada je bilo veliko javnih ustanov, šol, vrtcev, zdravstvenih domov dograjenih v lesu, kar je zagotovo za podpreti,« nam je razložil Kralj.

Vprašanje ni, ali z lesom graditi ali ne, ampak kako čim bolj pospešeno razvijati tehnologije, da se bo v lesu gradilo še več, menijo v Lumarju.

Foto: Jelovica

V Jelovici vidijo priložnost na področju večstanovanjske lesene montažne gradnje.

Jelovica je povečala izvoz lesenih montažnih objektov

Lani je cena lesa skokovito naraščala. Cena konstrukcijsko najbolj uporabljenega lesa se je v zgolj šestih mesecih povečala za 250 odstotkov.

Družba Jelovica hiše je v zadnjih letih povečala dobave kompleksnejših lesenih montažnih objektov na tuje trge, kjer država izdatno subvencionira gradnjo lesenih, energetske varčnih ter trajnostno naravnanih objektov. V Nemčiji na primer država subvencionira leseno gradnjo domov za starostnike, šole, vrtce ter druge večstanovanjske stavbe, saj se zaveda pomena tovrstne gradnje z lesom. »Na področju večstanovanjske lesene montažne gradnje zato vidimo priložnost tudi v Sloveniji, kar pa bi moralo biti še učinkoviteje regulirano s strani države,« nam je

razložil Tomaž Rogelj, namestnik direktorja podjetja Jelovica hiše.

Cena v šestih mesecih višja za 250 odstotkov Matej Vukmanič, direktor družbe Marles Hiše

Maribor, poudarja, da so leseni objekti, ki jih proizvajajo, nadstandarden industrijski proizvod, ki je skrbno načrtovan z najsodobnejšimi programskimi orodji in je izdelan z industrijsko natančnostjo, kar pa pomeni tudi, da je velik del gradnje iz gradbišča prenesen v proizvodne prostore, zato je sama gradnja manj odvisna od vremenskih in drugih vplivov. »Skratka lahko rečemo, da je lesena gradnja sinonim za trajnostno gradnjo,« nam je razložil.

Opozoril je še, da je lani cena lesa skokovito naraščala. Cena konstrukcijsko najbolj uporabljenega lesa se je v zgolj šestih mesecih povečala za 250 odstotkov! To je najbolj ključni material, ki ga v Marlesu vgrajujejo v svoje objekte. K tem podražitvam se je v letošnjem letu pridružilo še pomanjkanje določenih ključnih surovin in materialov, ki jih dobavitelji ne dobavljajo več v zelenih količinah. »Tako je situacija na področju gradnje z lesom zelo podobna ali še težja kot tista, ki smo ji priča na področju klasične gradnje. Če izločimo samo konstrukcijo objekta, se namreč v ostalih segmentih gradnje tudi v lesenih objektih uporabljajo identični materiali kot v objektih, ki so grajeni klasično,« nam je pojasnil Matej Vukmanič. [gg](#)

Foto: arhiv SiDG

Zaradi povečanja povpraševanja v drugi polovici 2020 so začele rasti cene žaganega lesa iglavcev, ki so v letu 2021 dosegle rekordne ravni.

Lesnopredelovalna industrija

Borba za hlodovino bo vse hujša

Če bi imeli vzpostavljeno gozdno-lesno verigo, bi v domačih lesnoobdelovalnih dejavnostih imeli boljše cene, podjetja hlodov ne bi kupovala v tujini, dobiček bi ostal doma

Darja Kocbek

Gozd močno prispeva k naši okoljski zavesti in predstavlja pomemben element trajnostnega razvoja, tako z gospodarskega kot z okoljskega in družbenega vidika. Zaradi njegovega neprecenljivega pomena je razumljivo in nujno, da država spodbuja ustrezno nego in varovanje našega največjega obnovljivega naravnega vira, pravijo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP).

Gospodarjenje z gozdovi, ki temelji na trajnostnem, sonaravnem in večnamenskem upravljanju enovitega gozdnega ekosistema, je po njihovi oceni v Sloveniji sorazmerno uspešno. Lesna zaloga in prirastek se še naprej rahlo povečujeta in sta blizu optimalni vrednosti. Gozdovi močno pripomorejo k ohranjanju biotske raznovrstnosti ter vzdrževanju naravnega okolja in ekološkega ravnovesja v krajini. Nenadomestljiva je njihova vloga pri skladiščenju ogljika in zagotavljanju pitne vode. Z razvojem gozdno-lesne verige raste pomen trajnostne oskrbe z lesom, kar skupaj krepi krožno biogospodarstvo

in razvoj podeželja. Gozdovi nudijo tudi številne možnosti za turizem in rekreacijo, so nam pojasnili na MKGP. Zatrtili so nam tudi, da slovensko gozdarstvo že vse od sprejetja resolucije o nacionalnem gozdnem programu leta 2007 prepoznava vlogo gozda kot ponor ogljika.

Rekorden dobiček družbe Slovenski državni gozdovi

Z državnimi gozdovi gospodari družba Slovenski državni gozdovi (SiDG), ki je po prvih ocenah poslovno leto 2021 zaključila z rekordnim čistim dobičkom v višini 14 milijonov evrov, kar je 87 odstotkov več kot leto pred tem. Posekali so 1,1 milijona kubičnih metrov gozdnih lesnih sortimentov, kar je na ravni iz leta pred tem. Od tega so 0,9 milijona ton, kar je 85 odstotkov celotne prodaje, na podlagi dolgoročnih pogodb prodali lesnopredelovalni industriji.

Kot dobavitelj surovine lesnopredelovalnim industrijam je družba SiDG odvisna od dogajanja na

Družba Slovenski državni gozdovi (SiDG) je lani 85 odstotkov celotne prodaje na podlagi dolgoročnih pogodb prodala lesnopredelovalni industriji.

Foto: Mebor

V Meborju opažajo optimizem v slovenskem žagarstvu, saj so v zadnjih letih prodajo žagarskih strojev v Sloveniji več kot podvojili

Slovenija mora po mnenju Borisa Mesca, direktorja in lastnika podjetja Mebor, čim prej vzpostaviti gozdno-lesno verigo, da bomo lahko les predelovali doma do končnega izdelka in tako ustvarili boljše dodano vrednost.

Poleg Rusije se tudi več drugih držav v Evropi poslužuje prepovedi izvoza hlodovine, pravi Vladimir Wravor, direktor družbe Wravor.

trgu primarnih produktov (žagan les, lesni kompoziti, celuloza, lesna goriva) v Evropi in svetu. »Pandemija je tako na povpraševanje neposredno vplivala le v delu leta 2020, kasneje pa so bila pomembnejša dogajanja na trgih lesnih produktov. Pri lesu slabše kakovosti je zaradi negotovosti in omejitev v dobavnih verigah naših kupcev prihajalo do težav pri prodaji in pritisku na prodajne cene,« so nam pojasnili v SiDG.

V drugem in tretjem četrtletju 2020 so zaradi pandemije cene hlodovine iglavcev v Evropi padle. V četrtem četrtletju 2020 in v letu 2021 pa so zaradi sprememb na trgih žaganega lesa, lesnih kompozitov na krilih povečane aktivnosti v gradbeništvu izrazito rastle. Zaradi povečanja povpraševanja v drugi polovici 2020 so začele rasti cene žaganega lesa iglavcev, ki so v letu 2021 dosegle rekordne ravni. Temu je sledila rast cen hlodovine iglavcev. »SiDG je proaktivno sledil trendom na trgih in povečanem povpraševanju v Sloveniji. Cene hlodovine iglavcev so se povečevale od septembra 2020 do oktobra 2021, ko so dosegle rekordno raven,« so nam pojasnili v družbi.

Zaradi pandemije so se v letu 2020 v skladiščih povečevale zaloge lesa slabše kakovosti (les za plošče, celulozni les) in znižale so se njegove prodajne cene. Najbolj je na to vplivalo zmanjšano povpraševanje po lesnih gorivih za ogrevanje turističnih zmožljivosti in javnih objektov. Med novostmi v letošnjem letu v SiDG izpostavljajo, da začenjajo skupaj s hčerinsko družbo Snežnik Kočevska Reka odkupovati gozdne lesne sortimente iz zasebnih gozdov.

M Sora kupuje les najvišje kakovosti

Barbara Šubic, direktorica Mizarstva v družbi M Sora, nam je pojasnila, da posledic izvoza hlodovine v tujino in tega, da nimamo vzpostavljene gozdno-lesne verige, v tem podjetju praktično ne čutijo, ker les kupujejo od lokalnih odkupovalcev. »Ker odkupujemo izključno les najvišje kakovosti, ta za avstrijski trg

ni toliko zanimiv. Je pa dejstvo, da so naše odkupne količine majhne, zato tudi problematika za nas ni tako velika,« nam je pojasnila.

Meborju narašča prodaja

Boris Mesec, ustanovitelj, direktor in lastnik podjetja Mebor, nam je povedal, da je ogromna škoda za naše gospodarstvo, ker praktično edino surovino, ki jo imamo v Sloveniji, to je kvalitetna hlodovina, v velikih količinah izvažamo v tujino. »Naše stranke v Sloveniji pogosto občutijo pomanjkanje hlodovine in zelo visoke cene. Prodaja nam v Sloveniji v zadnjih letih narašča, vidimo nekaj pozitivnih premikov, vendar so prepočasni,« pravi.

Borba za hlodovino bo po njegovih besedah vse hujša, zato je zelo pomembno, da Slovenija čim prej vzpostavi gozdno-lesno verigo, da bomo lahko les predelovali doma do končnega izdelka in tako ustvarili boljše dodano vrednost, s tem pa omogočili tudi odkup hlodovine po bolj konkurenčnih cenah. Seveda pa mora država vsem v tej verigi zagotoviti enake pogoje, kot jih imajo konkurenti v tujini.

»Večja konkurenčnost je nujna v vsakem primeru. Možna pa je seveda tudi omejitev ali prepoved izvoza hlodovine, kot je to naredilo že več držav, v zadnjem času tudi Rusija,« pravi Boris Mesec. Prepričan je, da imamo v Sloveniji pridne in sposobne žagarje, ki bodo ob ustrezni pomoči države lahko izpeljali potrebne investicije.

V Meborju opažajo optimizem v slovenskem žagarstvu, saj so v zadnjih letih prodajo žagarskih strojev v Sloveniji več kot podvojili. K rasti investicij v žagarstvu so deloma prispevali tudi razpisi ministrstva za kmetijstvo za naložbe v predindustrijsko predelavo lesa, ki so namenjeni manjšim in srednjim žagarjem. Vendar

Foto: M Sora

V podjetju M Sora odkupujejo izključno les najvišje kakovosti.

pa je proces nekoliko dolgotrajen, nekateri pogoji razpisa ne ustrezajo dejanskim potrebam žagarjev.

Wravor ima le 1 odstotek realizacije od domačih poslov

Tudi v družbi Wravor občutijo posledice, da v Sloveniji nimamo vzpostavljene gozdno-lesne verige. Če bi jo imeli, bi v domačih lesnoobdelovalnih dejavnostih imeli boljše cene, podjetja hlodov ne bi kupovala v Avstriji in drugod, dobiček bi ostal doma v Sloveniji. »Posledično bi imela domača podjetja več dela in naše podjetje ne bi imelo samo 1 odstotka realizacije od domačih poslov, 99 odstotkov pa v tujini,« pravi direktor Vladimir Wravor.

Cene hlodov so v državnih gozdovih po njegovih besedah v nekaterih drugih državah v Evropi oblikujejo glede na proizvodnjo. Kdor dela polizdelke, jih ima na voljo po nižji ceni, še po nižji ceni jih dobi tisti, ki dela pohištvo ali lepljence. S tem podpirajo domačo proizvodnjo. Poleg Rusije se tudi več drugih držav v Evropi poslužuje prepovedi izvoza hlodovine, nam je pojasnil Vladimir Wravor. [gg](#)

V nekaterih evropskih državah oblikujejo cene hlodov glede na proizvodnjo. Kdor dela polizdelke, jih ima na voljo po nižji ceni.

Lesnopredelovalna industrija

Les je pomemben gradbeni material prihodnosti

Slovenija je gozdnata država in les je lahko priložnost ne le za gradnjo trajnostnih stavb, ampak tudi gospodarski razvoj, ne obremenjuje okolja, kot recimo mikroplastika.

Darja Kocbek

Analiza Stanfordske univerze o znanstveni uspešnosti je pokazala, da jih je med 165 strokovnjaki, ki delujejo na področju gozdno-lesne verige, kar 9 iz Slovenije.

Pomen lesa za trajnosten razvoj je izjemen in mnoge, tudi manj gozdnate države to dobro izkoriščajo. V Sloveniji je bila žal od osamosvojitve do leta 2010 vodena napačna politika do lesno-pohištvne industrije, saj jo je obravnavala predvsem kot delovno intenzivno in zato neperspektivno panogo. Druge države, na primer Avstrija, so jo že od konca osemdesetih let štete za strateško gospodarsko panogo in so tako v tem obdobju naredile izjemen napredek. GZS - Združenje lesne in pohištvne industrije je zato leta 2008 začelo sistematično predlagati spremembe obravnave celotnega gozdno-lesnega sektorja. Leta 2010 so se razmere vendarle začele spreminjati. Sočasnost globalne krize je takrat ta prehod upočasnila, tako je panoga začela rasti šele leta 2014 in od takrat stalno raste. »Trendi so torej dobri in zato z optimizmom gledamo v prihodnja leta,« pojasnjuje **Bernard Likar, svetovalec v Lesarskem grozdu in na Združenju lesne in pohištvne industrije GZS.**

Les velja za okolju prijaznega, ker je CO₂ nevtralen in obnovljiv. Ogromno različnih vrst lesa in materialov

na osnovi lesa omogoča široko paletu ustvarjalnih in estetskih alternativ za materiale, ki imajo večji vpliv na okolje med proizvodnjo, uporabo in ob koncu življenjske dobe. Zaradi velikega razmerja med mehanskimi lastnostmi in gostoto se les priporoča tudi za nosilne namene. Sodobne stavbe in gradbene prakse ne bi bile mogoče brez uporabe lesa in kompozitov na lesni osnovi. Imajo potencial za zamenjavo drugih gradbenih materialov v gradbeništvu, kot je jeklo, pojasnjuje **dr. Miha Humar, profesor na Biotehniški fakulteti v Ljubljani in član strokovnega sveta SRIP PSIDL.**

Obdelava lesa ni energetska potratna, mogoče ga je reciklirati in ponovno uporabiti. »Pri lesu ni mogoče, da bi obremenjeval okolje, kot ga obremenjuje mikroplastika. To je njegova velika prednost. Praktično nikoli ni odpadek, saj ga vedno lahko v nekaj predelamo. Če nam zmanjka idej, ga na koncu lahko vedno uporabimo za energetske namene,« pojasnjuje profesor Humar.

Slovenija ima dolgo tradicijo rabe lesa. Na tem področju imamo vrhunsko izobraževanje in vrhunske strokovnjake. Analiza Stanfordske univerze o znanstveni uspešnosti je pokazala, da jih je med 165 strokovnjaki, ki delujejo na področju gozdno-lesne verige, kar 9 iz Slovenije, kar pomeni, da so se uvrstili med 2 odstotka najuspešnejših raziskovalcev na svetu. Zaostajamo pa na področju primarne predelave lesa. Veliko naših obratov je majhnih in niso konkurenčni obratom čez mejo. Poleg tega nimamo zadostnih kapacitet za predelavo manj vrednega lesa. Pri predelavi lesa namreč nastane veliko ostankov, ki jih je mogoče predelati v lesne kompozite in jim s tem dvigniti vrednost. »Investicije v primerno predelavo lesa so izjemno finančne zahtevne. Kakorkoli, nekatera podjetja kažejo, da je to mogoče,« nam je povedal profesor Humar.

Pri predelavi lesa v gradbene materiale so Sloveniji po njegovih besedah lahko zgled Avstrijci, ki so vzpostavili močno mrežo med lastniki gozdov in predelovalci. Vrednostne in količinske izkoristke

Foto: Lumar

Zaradi velikega razmerja med mehanskimi lastnostmi in gostoto se les priporoča tudi za nosilne namene.

optimizirajo znotraj celotne verige in ne le na posameznem členu. S široko javno kampanjo pa so dvignili zavest o rabi lesa in spodbudili domačo potrošnjo. Na področju oblikovanja pohištva pa se lahko zgleđujemo po Italijanih in Skandinavcih. Industrijsko izdelani izdelki so všečni in cenovno dostopni.

Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS so nam pojasnili, da so les, lesno industrijo in potencial predelave lesa predvsem v izdelke z višjo dodano vrednostjo prepoznali kot ključno priložnost za prestrukturiranje slovenskega gospodarstva iz energetskega zahtevnih panog v panogo, ki omogoča uresničitev evropskega zelenega dogovora in uresničitev cilja Pripravljeni na 55, ki je znižanje emisij toplogrednih plinov za 55 odstotkov.

»Če uporabimo 1 kubični meter lesenih izdelkov namesto drugega materiala, zmanjšamo CO₂ v ozračju v povprečju za 2 tona. Zaradi ugodnih lastnosti lesa lesna industrija tudi dobro ustreza načelom samoskrbnega in krožnega gospodarstva ter trajnostnega razvoja. Ključno je, da les prepoznavamo kot industrijsko uporaben material in ne zgolj kot energent, saj se s kurjenjem v lesu vezan CO₂ ponovno emitira v okolje,« so nam pojasnili na ministrstvu.

Skladno s tem so v novi Slovenski industrijski strategiji 2021-2030 les opredelili primarno kot material za industrijsko predelavo in določili osnovni cilj: do leta 2030 povečati količino predelanega okroglega lesa v Sloveniji za neenergetsko rabo na 3 milijone kubičnih metrov letno. Rabo lesa je treba povečati na vseh področjih, kjer lahko enakovredno nadomesti druge, okoljsko manj sprejemljive materiale.

Vodilni pri gradnji skoraj ničenergijskih hiš

»Ocenjujemo, da je les pomemben gradbeni material prihodnosti in trajnostne gradnje. Gre za obnovljiv material z odličnimi gradbenimi karakteristikami, za obdelavo ne potrebujemo velikih količin energije.

Foto: Lumar

Na področju ničenergijskih hiš, ki je sicer še nišni trg, smo Slovenci vodilni v Evropi.

Je tudi odličen material z vidika krožnega gospodarstva, saj ga je mogoče ponovno porabiti. Na podlagi izkušenj na mednarodnih trgih lahko trdimo, da je Slovenija na področju lesene gradnje, zlasti stanovanjskih hiš, zelo močna,« nam je povedal **Boštjan Kralj iz službe za marketing v podjetju Lumar**. Slovenci se po njegovih besedah premalo zavedamo, da smo na področju gradnje skoraj ničenergijskih hiš, ki je sicer še nišni trg, vodilni v Evropi.

Ker imamo veliko lesa, bi to lahko izkoristili in postali primer dobre prakse za trajnostno in prijazno gradnjo. Slovenija je gozdnata država in les je lahko naša priložnost ne le za gradnjo trajnostnih stavb, ampak tudi gospodarski razvoj. »Za to potrebujemo natančno razdelano strategijo in razvito lesnoprede-

Les je obnovljiv material z odličnimi gradbenimi karakteristikami in odličen material z vidika krožnega gospodarstva, saj ga je mogoče ponovno porabiti.

Foto: Jelovica

Zavedanje pomena trajnostnega delovanja je ključna vrednota delovanja, ki jo v Jelovica hiše vpeljujejo v samo kulturo podjetja.

lovalno verigo, da bo dodana vrednost lahko ostala v Sloveniji, pravi Kralj.

»Slovenija zaradi izvoza in nato uvoza lesa izgublja svojo priložnost za trajnostno naravnost, saj že sam transport močno onesnažuje okolje, hkrati pa so izgubljena delovna mesta v panogi,« poudarja Saša Jazbec iz podjetja Rihter.

Slovenija izgublja priložnost za trajnostno naravnost

Saša Jazbec, ki je v podjetju Rihter odgovorna za trženje in prodajo, se strinja, da ima les kot naravni material veliko vlogo pri trajnostnem razvoju, še večjo bi imel, če bi bil lokalno obdelan in uporabljen. »Slovenija zaradi izvoza in nato uvoza lesa izgublja svojo priložnost za trajnostno naravnost, saj že sam transport močno onesnažuje okolje, hkrati pa so izgubljena delovna mesta v panogi. Kljub večletnim obljubam in trudu ni premikov oziroma izboljšav na tem področju. Glede na zgodovino in naravne danosti bi Slovenija morala biti med vodilnimi v lesnopredelovalni industriji,« nam je povedala Jazbečeva.

Trajnostno delovanje je kultura podjetja

»Lesena montažna hiša v povprečju »skladišči« med 30 in 50 ton ogljičnega odtisa. To je zgovoren podatek, ki tej panogi daje izjemno pomembno veljavo oziroma je z vidika nacionalnega trajnostnega razvoja ključen. Tega so se pričeli zavedati v tujini že pred desetimi do petnajstimi leti. Predvsem izstopajo Nemčija, Avstrija in Italija, na teh trgih smo tudi Jelovica hiše največ prisotni,« nam je pojasnil Tomaž Rogelj, namestnik direktorja podjetja Jelovica hiše.

To so po njegovih besedah tudi trgi, kjer je produkt »lesen montažni objekt« z vidika dejavnikov, ki opredeljujejo trajnostno gradnjo, izrazito reguliran s strani države. »Tu vidimo predvsem priložnost za Slovenijo. Sami pa smo v podjetju ta izziv zaznali že pred leti, saj smo z lastno proizvodnjo energije na podlagi izključno obnovljivih virov energije postali popolnoma samozadostni ter na ta način z vidika ogljičnega odtisa praktično neoporečni,« kot zglede navaja Rogelj. Zavedanje pomena trajnostnega delovanja je zato že

Lesena montažna hiša v povprečju »skladišči« med 30 in 50 t ogljičnega odtisa, kar je z vidika nacionalnega trajnostnega razvoja ključen podatek, pojasnjuje Tomaž Rogelj, namestnik direktorja podjetja Jelovica hiše.

vrsto let ena ključnih vrednot delovanja in jo vpeljujejo v samo kulturo podjetja Jelovica hiše.

Raba lesa v gradbeništvu je kazalnik za razvitost

Matej Vukmanič, direktor družbe Marles hiše Maribor, izpostavlja, da je gradnja trajnostnih objektov iz lesa dolgoročna strateška vizija EU. V EU je namreč sektor gradbeništva tisti, ki povzroči kar 36 odstotkov izpustov ogljikovega dioksida, porabi 40 odstotkov energije ter proizvede 30 odstotkov odpadkov. Zato je gradbeništvo eno ključnih področij pri udeležanju evropskega zelenega dogovora in strategije Pripravljeni na 55.

»Nenazadnje se tudi razvitost in naprednost posamezne države kaže skozi rabo lesa v gradbeništvu. Ta je daleč najvišja v skandinavskih državah, kjer je skoraj 90 odstotkov enostanovanjskih objektov grajenih iz lesa. Ta delež je nižji v Nemčiji in Avstriji, vendar je še vedno veliko višji kot v Sloveniji. Vendar tudi tukaj velja izpostaviti, da tudi v Sloveniji delamo odločne korake v smeri približevanja naštetim državam,« nam je pojasnil Vukmanič.

Pri tem ne gre pozabiti na velik in pomemben vpliv, ki ga ima Eko sklad z dodeljevanjem nepovratnih finančnih spodbud. »Gre za lep primer državne institucije, ki deluje dobro in ima njeno delovanje številne pozitivne učinke tako za posameznike kot tudi družbo širše in seveda nenazadnje tudi za okolje,« nam je povedal Matej Vukmanič. gg

Foto: Marles

»Razvitost in naprednost posamezne države se kaže tudi skozi rabo lesa v gradbeništvu,« poudarja Matej Vukmanič, direktor družbe Marles Hiše Maribor.

Stavba predstavlja simbiozo vseh za sodobnega človeka pomembnih aktivnosti: delo, dom in prosti čas.

Foto: Marles

Lesnopredelovalna dejavnost

Vse več ozaveščenosti o prednostih gradnje z lesom

S sodobnimi materiali na osnovi lesa, kot je križem lepljen les, je tudi v lesu mogoče izvesti arhitekture, ki so bile v preteklosti rezervirane za betonske oziroma jeklene konstrukcije.

Darja Kocbek

Gospodarska zbornica Slovenije je ob 30-letnici samostojne Slovenije pripravila izbor najbolj prodornih gospodarskih dosežkov. Mednje je uvrstila tudi projekt DOM24h – Pametni dom prihodnosti za udobno in zdravo bivalno okolje. Ta projekt v konceptualno enovito stavbo združuje tehnološke rešitve 12 slovenskih podjetij.

»Stavba predstavlja simbiozo vseh za sodobnega človeka pomembnih aktivnosti: delo, dom in prosti čas. Projektirali smo jo v lanskem letu in na sedežu podjetja naredili osnovno betonsko ploščo, kjer smo februarja lani pričeli z montažo samega objekta. Trenutno se na objektu izvajajo zaključna dela montaže notranjega pohištva, povezujejo se ključni tehnološki sistemi in delno že urejamo tudi zunanjo ureditev z okolico,« pojasnjuje **Matej Vukmanič**,

direktor podjetja Marles hiše, ki je nosilec strateškega partnerstva DOM24h.

DOM24h prinaša več prednosti

DOM24h je po njegovih besedah inovativen v več pogledih: vključno z elementom trajnostne mobilnosti je grajen na podlagi koncepta neto ničenergijske hiše, ki zajema superizolacijo, vrhunsko prezračevanje, rekuperacijo toplote z zelo visokim izkoristkom in fazno spremenljive materiale. Z integriranim konceptom life-cycle thinking je okolju prijazen, pameten in fleksibilen za zdravo in udobno bivanje. Vse to tudi zaradi pasivnih rešitev, med katere spadajo denimo specialne barve in premazi za uravnavanje vlage v stavbi.

Ena ključnih prednosti DOM24h je, da je povezan v oblak, opremljen z digitalnim dvojčkom ter pripravljen za integracijo v skupnost in energetsko tako električno kot toplotno verigo.

DOM24h vsebuje tudi prvič uvedeno dvosmerno povezavo s sistemi oskrbe z energijo pametnih skupnosti pri električni in toplotni energiji ter podatkih.

Foto: osebni arhiv

»Trajnostnega razvoja grajenega okolja si brez uporabe lesa in proizvodov na osnovi lesa praktično ne moremo predstavljati, kar potrjujejo dobre prakse iz sosednjih držav,« pojasnjuje dr. Tomaž Pazlar.

Kompatibilna in povezljiva vrhunska notranja oprema bo vključevala tudi gospodinjske aparate. Ena ključnih prednosti DOM24h je še to, da je povezan v oblak, opremljen z digitalnim dvojčkom ter pripravljen za integracijo v skupnost in energetsko tako električno kot toplotno verigo. »Na tem objektu smo s poslovnimi partnerji do zadnje podrobnosti definirali vse stične točke, pravila sodelovanja in tehnologije za povezavo. Vsebuje tudi prvič uvedeno dvosmerno povezavo s sistemi oskrbe z energijo pametnih skupnosti pri električni in toplotni energiji ter podatkih,« pravi Matej Vukmanič.

»DOM24h se bo kot edini tako kompleksen objekt lahko odzival na potrebe okolice in bo glede na to lahko porabnik, proizvajalec ali hranilnik električne in toplotne energije, s tem pa bo aktivno sodeloval pri razvoju elektromobilnosti in pametnih skupnosti ter vseh modelov pametnih omrežij. Stavba je industrijsko predizdelana, projektirana v BIM-tehnologiji in lahko tako skozi faze načrtovanja, izvedbe in uporabe omogoča vse potrebne informacije za maksimalno udobno in učinkovito rabo. Tej bomo skozi celoten življenjski cikel sledili in jo spremljali tudi z njenim digitalnim dvojčkom DOM24h,« pove še **prokurist podjetja Marles hiše Maribor Bogdan Božac**.

Prednosti lesa je mogoče dokazati

Les in proizvodi na osnovi lesa bodo v prihodnosti vsekakor predstavljali ključne gradbene materiale, saj bo racionalna raba in trajnostnost eden pomembnejših kazalnikov učinkovitosti gradnje. Pričakovati je, da se bodo podobno, kot so se uveljavile okoljske deklaracije proizvodov, uveljavili tudi kriteriji za zdravo bivalno okolje. V tej smeri gre pričakovati tudi razvoj proizvodov, kot so okoljsko sprejemljiva lepila, zaščitni premazi, nam je pojasnil **dr. Tomaž Pazlar, vodja Odseka za lesene konstrukcije na Zavodu za gradbeništvo Slovenije (ZAG)**.

Les je po njegovi razlagi v splošnem prepoznan kot trajnosten material z nizko lastno težo in visoko nosilnostjo ter z dobrimi toplotnimi lastnostmi, je naraven in obnovljiv material z relativno majhnim energijskim vložkom pri predelavi (v primerjavi z jeklom, betonom, ...). Prednosti lesa, ki so bile do nedavnega največkrat opredeljene le opisno, je z novimi pristopi pri ocenjevanju vpliva posameznih materialov oziroma objektov na okolje (na primer z okoljskimi deklaracijami proizvodov) mogoče dokazati. »Pričakovati je, da bodo poleg ekonomike takšni pristopi v prihodnosti predstavljali odločitvene kriterije v grajenem okolju,« pravi dr. Pazlar.

Ima pa les svoje posebnosti, prednosti in tudi pomanjkljivosti, katerih se morajo zavedati tako projektanti kot tudi izvajalci. S sodobnimi materiali na osnovi lesa, kot je križem lepljen les, je tudi v lesu mogoče izvesti arhitekture, ki so bile v preteklosti rezervirane za betonske oziroma jeklene konstrukcije. Poleg klasičnih objektov les predstavlja priložnost oziroma alternativo tudi za sodobne konstrukcije grajenega okolja, razlaga dr. Tomaž Pazlar.

Poleg nam najbližje Avstrije in Nemčije je gradnja z lesom, tako tradicionalno kot v sodobnosti, močno prisotna zlasti v Skandinaviji. »Navedene države z raznimi pristopi spodbujajo trajnostno gradnjo, predvsem na področjih, kjer nastopa država kot investitor, in temu sledijo tudi lokalne skupnosti. Za Slovenijo tega ne bi mogli posploševati,« ugotavlja. Čeprav skoraj tri petine države pokrivajo gozdovi in les predstavlja pravzaprav edino surovino, ki jo imamo pregovorno v izobilju, je uporaba lesa in proizvodov iz lesa bila oziroma je še vedno relativno omejena – pri gradnji predvsem na ostrejša eno ali več družinskih hiš, na začasne in pomožne objekte ter za obloge. »Trajnostnega razvoja grajenega okolja si brez uporabe lesa in proizvodov na osnovi lesa praktično ne moremo predstavljati, kar potrjujejo dobre prakse iz sosednjih držav,« pojasnjuje dr. Tomaž Pazlar.

Čeprav porast gradnje z lesom v Sloveniji v zadnjih letih potrjujejo tudi statistični podatki, ki kažejo, da se ozaveščenost investitorjev in projektantov o prednostih gradnje z lesom izboljšuje, po njegovih besedah še vedno zaostajamo za naprednimi evropskimi državami oziroma se v celoti ne koristi naravnih danosti. Razmah gradnje z lesom je povezan tudi z razvojem novih materialov na osnovi lesa (npr. križno lepljenih plošč, izolacijskih materialov). Zlasti na tem področju smo v Sloveniji relativno šibki in bi morali stremeti k okrepitvi lesno predelovalne verige oziroma k sklenitvi gozdno lesne verige, pravi dr. Pazlar. [gg](#)

Foto: Marles

DOM24h se bo kot edini tako kompleksen objekt lahko odzival na potrebe okolice in bo glede na to lahko porabnik, proizvajalec ali hranilnik električne in toplotne energije, s tem pa bo aktivno sodeloval pri razvoju elektromobilnosti in pametnih skupnosti ter vseh modelov pametnih omrežij.

Lestvica

Največjih 50 podjetij v lesnopredelovalni industriji v letu 2020

Rang	Naziv družbe	Celotni prihodi, v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
1	NOVEM CAR INTERIOR DESIGN d.o.o.	82.969	75,6	99,9	696	23.671
2	INOTHERM d.o.o.	64.777	105,8	93,5	249	27.744
3	LESONIT d.o.o.	44.068	88,4	95,0	140	12.762
4	PODGORJE d.o.o. Šentjernej	41.764	99,9	4,0	368	18.564
5	M SORA d.d.	33.525	102,6	18,4	194	9.515
6	ADRIA DOM d.o.o.	30.750	80,5	94,5	190	10.494
7	STILLES d.o.o.	30.372	93,7	62,7	248	9.208
8	MBS LIST d.o.o.	29.326	117,7	82,6	114	7.084
9	LIP BLEED, d.o.o.	27.169	97,6	65,1	210	8.255
10	ADLES d.o.o.	25.719	99,3	95,8	11	5.012

Rang	Naziv družbe	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
11	MERKSCHA d.o.o.	24.536	107,0	48,7	181	14.262
12	MARLES HIŠE MARIBOR d.o.o.	22.839	89,7	61,4	119	5.484
13	ILMEST d.o.o. Nova Gorica	21.936	94,4	98,8	159	4.108
14	INLES d.d.	20.033	102,2	81,4	238	5.602
15	LIP Bohinj, d.o.o.	19.337	83,6	82,7	223	7.345
16	LUMAR IG d.o.o.	18.616	99,4	18,7	79	4.829
17	EXTRAFORM d.o.o.	14.741	95,1	90,0	38	3.949
18	RIKO HIŠE d.o.o.	12.614	139,8	88,1	57	3.233
19	JAVOR Opažne plošče d.o.o.	11.720	90,5	89,3	46	1.648
20	SGG TOLMIN d.o.o.	11.643	62,6	80,3	126	3.682
21	RZ Pellets d. o. o.	11.193	99,1	78,2	24	2.361
22	ALPLES, d.d., Železniki	11.150	107,3	19,7	133	4.678
23	JERA MIX d.o.o.	10.702	100,2	99,9	61	1.599
24	PROFILES d.o.o.	10.627	90,3	82,7	117	4.530
25	ESOL d.o.o.	10.278	96,8	2,1	160	5.198
26	HIT PRELESS d.o.o.	10.258	135,4	20,9	66	2.916

Rang	Naziv družbe	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
27	TO-MA PALETE, d.o.o.	9.540	90,4	22,2	23	1.479
28	GOZDARSTVO GRČA d.o.o., Kočevje	9.020	96,4	17,6	59	1.507
29	NOCTIS d.o.o.	8.851	-	100,0	23	-431
30	SNEŽNIK d.o.o.	8.543	108,4	59,2	98	2.007
31	MAGLES d.o.o.	8.248	97,2	3,8	100	2.950
32	LESOJ d.o.o.	7.942	108,2	84,8	14	680
33	RIHTER d.o.o.	7.850	92,1	19,3	43	1.332
34	PERGOLA, d.o.o.	7.482	120,7	83,5	43	1.714
35	LESOTEKA, d.o.o.	7.316	118,1	29,7	35	1.380
36	Žaga Pogorelc d.o.o.	6.997	117,7	34,5	37	1.573
37	DOORS, d.o.o.	6.823	101,9	88,5	51	2.553
38	SOLIS STRAŽA d.o.o.	6.344	118,8	78,2	20	2.151
39	G + S d.o.o.	6.300	90,9	36,8	63	1.941
40	JELES d.o.o.	6.069	109,6	18,6	22	1.171
41	BIOLES HORIZONT d.o.o.	5.946	110,7	36,0	7	572
42	ELVIPO d.o.o.	5.933	91,4	0,0	24	1.319

Rang	Naziv družbe	Celotni prihodki, v 1000 EUR	Indeks 2020/2019	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih po del. urah	Dodana vrednost, v 1000 EUR
43	MARUŠIČ d.o.o.	5.762	105,0	90,4	51	1.763
44	BOBIČ YACHT INTERIOR d.o.o.	5.558	124,1	93,1	65	3.254
45	Marles PSP d.o.o.	5.505	92,6	12,7	26	995
46	GONZAGA-PRO d.o.o.	5.461	119,0	52,2	32	1.188
47	PETKOVŠEK d.o.o.	5.271	103,5	0,0	21	1.953
48	MIZARSTVO BOGOVIČ d.o.o.	5.130	95,3	93,0	13	495
49	GAŠPER TRŽENJE d.o.o.	5.081	94,8	36,9	52	1.435
50	PROFAGUS d.o.o.	5.020	130,9	98,0	58	1.342

Vir: GVIn, Ajpes

Opomba: Upoštevanih 50 največjih družb po celotnih prihodkih, registriranih v dejavnosti 16 - Obdelava in predelava lesa; proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva ter 31 - Proizvodnji pohištva, na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2020.